

**МАЙНОВА ШКОДА ЯК КРИМІНОУТВОРЮЮЧА
ОЗНАКА ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 270-1
КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ**

У статті проведено аналіз майнової шкоди як ознаки об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 270-1 КК України. На цій основі було розроблено науково обґрунтовані рекомендації, спрямовані на вдосконалення чинної редакції норми про умисне знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, об'єкти ЖКГ, умисне знищення або пошкодження, майнова шкода.

Постановка проблеми. 13 січня 2011 року український парламент ухвалив Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення в житлово-комунальному господарстві», одним з наслідків прийняття якого стало доповнення Кримінального кодексу України (далі – КК України) ст. 270-1, яка передбачає кримінальну відповідальність за умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства (далі – ЖКГ). За задумом суб'єкта законодавчої ініціативи, можливість притягнення до кримінальної відповідальності за найбільш суспільно небезпечні прояви умисного знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ мала б стати надійною запорукою збереження цілісності останніх.

Утім, час довів, що очікуваного законодавцем ефекту прийняття досліджуваної кримінально-правової новели не мало. Показовою в контексті оцінки ефективності норми про умисне знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ виглядає наведена в літературі офіційна статистика її застосування: за 2013–2017 рр. в Україні до суду з обвинувальним актом було скеровано лише 4 кримінальні провадження за злочин, передбачений ст. 270-1 КК України [1, с. 6; 2].

Видається, що такі надзвичайно низькі показники не в останню чергу пояснюються й недосконалістю чинної редакції розглядуваної заборони і, зокрема, установленими в примітці до ст. 270-1 КК України кількісними показниками майнової шкоди як наслідку умисного знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми кримінальної відповідальності за умисне знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ висвітлювалися в працях В.В. Антипова, А.О. Данилевського, О.О. Дудорова, Л.О. Мостепанюк, С.В. Незнайка, Н.О. Сербіної та інших.

Формування цілей. Метою статті є характеристика майнової шкоди як криміноутворюючої ознаки злочину, передбаченого ст. 270-1 КК України, виявлення недоліків законодавства в цій царині, а також розроблення науково обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на їхнє усунення.

Виклад основного матеріалу. *Майнова шкода* як наслідок досліджуваного злочину характеризується:

а) прямою дійсною шкодою (тобто про неотримані доходи не йдеться), яка визначається з урахуванням вартості знищених чи пошкоджених

об'єктів, розміру витрат на їх відновлення, витрат на заміщення послуг (підвезення води, наймання житла для відселення мешканців, організація об'їзних шляхів);

б) розміром – шкода має бути заподіяна у великому розмірі, який відповідно до п. 2 примітки до ст. 270-1 КК України становить суму, що в 300 і більше разів перевищує НМДГ [3, с. 821].

Як бачимо, вирішення питання про те, чи спричинило умисне знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ майнову шкоду у великому розмірі, пов'язується з визначенням такого показника, як НМДГ. А для цього слід звертатися до п. 5 підрозділу 1 розділу XX ПК України, у якому зазначено, що при кваліфікації кримінальних правопорушень сума НМДГ встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 ПК України для відповідного року. Згідно з цією правовою нормою податкова соціальна пільга дорівнює 50 % розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 01 січня звітного податкового року.

Відповідно ж до ст. 7 Закону України від 07 грудня 2017 року «Про Державний бюджет України на 2018 рік» з 01 січня 2018 року прожитковий мінімум для працездатних осіб встановлений у розмірі 1762 грн. З огляду на це, умисне знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ має вважатися таким, що спричинило майнову шкоду у великому розмірі, якщо буде встановлено, що внаслідок таких дій була завдана шкода, розміром не менше 264 300 грн ($1762 / 2 * 300$).

Аналізуючи майнову шкоду як ознаку складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 270-1 КК України, не можемо не відмітити, що в розглядуваній нормі знайшла свій вияв одна з фундаментальних проблем, характерних для чинного КК України, – довільності кількісних (вартісних) критеріїв злочинності діянь.

Так, майнова шкода у великому розмірі як криміноутворююча ознака аналізованого складу злочину законодавцем визначена на рівні 300 і більше НМДГ. Однак у супровідних документах до відповідного законопроекту ми не знайшли ні пояснення, ні жодних статистичних показників, які б доводили доцільність саме такого кількісного критерію злочинності умисного знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ.

Переконані, що без вирішення надзвичайно складної проблеми, властивої чинному КК України, довільності кількісних показників, які характеризують, зокрема злочинні наслідки, годі й мовити про соціальну обумовленість кримінально-правових заборон. Цілком очевидно, що для вироблення обґрунтованих вартісних критеріїв злочинності діянь потрібно проводити серйозні дослідження – кримінологічні, емпіричні – подібні до того, яке свого часу здійснив В.Л. Чубарев, з'ясовуючи розміри завданої матеріальної шкоди як фактора тяжкості злочинного діяння [4], а також досліджень матеріалів правозастосовної практики. Має рацію відомий російський кримінолог В.В. Лунесев, який закликає вивчати фактичну реальність на підставі масових статистичних і соціологічних тенденцій та

закономірностей, виходити за межі догм права до політичних, економічних, соціальних та інших реалій, які формуються під впливом тієї чи іншої галузі права [5, с. 553]. Отже, маємо справу з одним з тих випадків, коли «метод розумної голови» фахівця з кримінального права для конструювання кримінально-правових заборон не може бути ефективним» [6, с. 477].

Проте в контексті зазначеного знову вимушені нагадати, що, доповнюючи КК України ст. 270-1, вітчизняні парламентарі не визнали за потрібне досліджувати ані статистичні, ані соціологічні тенденції та закономірності, про які йшлося у В.В. Лунєєва, обмежившись власним переконанням у правильності свого ж рішення, зокрема й щодо кількісного показника великого розміру як ознаки відповідного складу злочину.

Звернімо увагу й на інший аспект розглядуваної проблематики. Мова йде про те, що в ст. 270-1 КК України шкода вважається заподіяною *у великих розмірах*, якщо прямі збитки становлять суму, що в **300** і більше разів перевищує НМДГ, а *в особливо великих розмірах* – **1000** і більше. А от при кваліфікації злочину, передбаченого ст. 194 КК України, аналогічні показники є значно нижчими – **250** та **600** НМДГ відповідно (п. 3 та п. 4 примітки до ст. 185 КК України). Отже, через подібне конструювання ми отримали досить парадоксальну ситуацію. Ідеться про те, що, наприклад, умисне знищення або пошкодження «звичайного», не наділеного особливими властивостями майна, яке спричинило майнову шкоду в розмірі від 600 до 1000 НМДГ, має кваліфікуватися за ч. 2 ст. 194 КК України як таке, що завдало майнову шкоду в особливо великих розмірах (санкція – **позбавлення волі на строк від 3 до 10 років**), тоді як умисне знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ, яке спричинило аналогічну майнову шкоду, має отримувати кримінально-правову оцінку з посиланням не на ч. 3, а на ч. 1 ст. 270-1 КК України як таке, що заподіяло майнову шкоду не в особливо великому, а лише у великому розмірі (найсуворіше покарання – **до 3 років позбавлення волі**). Видається, що з урахуванням задекларованих прагнень законодавця посилити відповідальність саме за умисне знищення або пошкодження об'єктів ЖКГ за допомогою доповнення КК України спеціальною нормою (ст. 270-1), таку ситуацію не можна вважати ні логічною, ні справедливою. З огляду на висловлене, логічно виглядає уніфікація відповідних кількісних показників майнової шкоди в примітці до ст. 194 КК України та виключення вказівки на ст. 194 з пунктів 3 та 4 ст. 185 КК України.

Та при цьому мусимо визнати, що доти, доки під час кваліфікації злочинів застосовуватимуть чинну методику визначення НМДГ¹, навіть за умови втілення в життя ініційованого нами зменшення розміру кількісних

---

¹ М.І. Хавронюк ще в 2004 р. (згодом подібні за змістом пропозиції лунали і з вуст багатьох інших учених) висловлював обґрунтовану позицію стосовно того, що в тексті КК України та КпАП термін «НМДГ» має бути замінено на термін «розрахункова одиниця», який мав застосовуватися лише в актах кримінального та адміністративного законодавства й слугувати тільки для встановлення майнових критеріїв кваліфікації злочинів (правопорушень) та визначення розмірів кримінальних та адміністративних штрафів [7, с. 49]. Як ми знаємо, ці конструктивні пропозиції й досі не врахував законодавець.

показників майнової шкоди у великому та особливо великому розмірі як криміноутворювальних ознак злочину, передбаченого ст. 270-1, притягнення осіб до кримінальної відповідальності за цією ознакою виглядає малоімовірним через занадто великий розмір шкоди, визнаний законодавцем необхідним для інкримінування відповідної статті.

Наше «нерозуміння» обґрунтованості встановленого в ч. 1 ст. 270-1 КК України (як і в ч. 1 ст. 194) розміру криміноутворюючої майнової шкоди лише посилюється в результаті його порівняння з відповідним показником, передбаченим для крадіжки (як і для деяких інших форм викрадення). Нагадаємо, що криміноутворюючий поріг крадіжки законодавець установив на рівні 0,2 НМДГ. Отже, на сьогодні маємо таку ситуацію: якщо крадіжка визнається злочинною, починаючи із суми 176,2 грн, то умисне знищення або пошкодження чужого «звичайного» майна аж із суми 220 250 грн, а ті ж дії, учинені стосовно об'єктів ЖКГ, – узагалі з 264 300 грн (найбільш суворим покаранням за всі ці злочини є позбавлення волі на строк до 3 років, найменш суворим – штраф (від 50 до 100 НМДГ у ч. 1 ст. 185; до 50 НМДГ у ч. 1 ст. 194; від 100 до 250 НМДГ у ч. 1 ст. 270-1 КК України)). І це при тому, що крадіжка на суму, більшу за 88 100 грн, у більшості випадків¹ має кваліфікуватися за ч. 3 ст. 185 КК України як така, що завдала значної шкоди потерпілому, санкція якої передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 3 до 6 років. З погляду системності положень КК України виникає питання: невже викрадення майна на суму, наприклад, 1000 грн, можна визнати діянням, рівним за ступенем суспільної небезпечності, скажімо, умисному знищенню не нового авто, побутової техніки чи картини, вартістю 220 000 грн, або ж знищенню об'єктів теплопостачання на суму 250 000 грн? Поставлене запитання можна сформулювати й дещо інакше, так би мовити, з позиції потерпілого – власника майна (зокрема й держави): невже не очевидно, що для будь-якого власника більш шкідливими є відповідні прояви знищення або пошкодження майна, аніж крадіжка майна на незначну суму?

Звичайно, ми цілком усвідомлюємо, що історично крадіжка (як і інші форми викрадення) апriorі вважається небезпечнішою за знищення або пошкодження майна. Але чи настільки?

До речі, розробниками Модельного КК для країн СНД, схваленого Міжпарламентською асамблеєю держав-членів СНД 17 лютого 1996 року, криміноутворюючий «поріг» умисного знищення або пошкодження чужого майна пропонувалося встановити на рівні «значної», а не майнової шкоди «у великих розмірах» (ст. 252) [8].

Вочевидь, що саме наявність єдиного взірця зумовила той факт, що в кримінальному законодавстві абсолютної більшості пострадянських країн (крім Молдови та власне України) відповідальність за умисне знищення або пошкодження «звичайного» майна також настає за умови спричинення

---

¹ Як ми пам'ятаємо, наявність (відсутність) «значної шкоди» крадіжки визначається не лише з урахуванням суми викраденого майна, а й з урахуванням матеріального становища потерпілого (п. 2 примітки до ст. 185 КК України).

цими діями саме «значної» майнової шкоди. Цікаво й те, що в перерахунку на національну валюту України приблизний розмір значної майнової шкоди (станом на кінець 2017 р.) у відповідних нормах складає: від 16 000 грн (від 1000 манатів) у ст. 186 КК Азербайджану, від 12 500 грн (від 40 базових величин) у ст. 218 КК Білорусі, від 15 000 грн (від 5 мінімальних заробітних плат) у ст. 185 КК Вірменії, від 1600 грн (від 150 ларі) у ст. 187 КК Грузії, від 17 400 грн (від 100 місячних розрахунків показників) у ст. 202 КК Казахстану, у середньому від 19 500 грн (від 20 розрахунків показників)¹ у ст. 174 КК Киргизії, від 2400 грн (від 5000 рублів) у ст. 167 КК РФ, від 50 000 грн (від 100 мінімальних розмірів заробітних плат) у ст. 173 КК Узбекистану (у кримінальних кодексах Таджикистану (ст. 255) та Туркменістану (ст. 235) показник «значної» майнової шкоди чітко не визначений).

Як бачимо, середній показник майнової шкоди як криміноутворюючого наслідку умисного знищення або пошкодження майна в пострадянських країнах складає приблизно 16 760 грн, а в Грузії та РФ – майже 2000 грн – тобто суму в **110 разів меншу**, ніж передбачено ст. 194 КК України, та **більш ніж в 130 разів меншу** – ніж передбачено ст. 270-1 КК України! І це при тому, що в більшості зазначених вище держав розмір мінімальної заробітної плати є приблизно рівним аналогічному показнику в Україні.

У контексті сказаного не можемо не відзначити й те, що в переважній більшості країн, які представляють так звану «західну» гілку континентальної кримінально-правової системи (як і в державах, які демонструють «стриманість» у стосунку до пострадянської інтеграції (держави Балтії)), – тобто країн, майнове становище громадян котрих, очевидно, є суттєво кращим ніж громадян України, – відповідні склади злочинів здебільшого взагалі сконструйовані як формальні (пар. 125 КК Австрії, ст. 216 КК Болгарії, пар. 291 КК Данії, ст. 263 КК Іспанії, ст. 185 КК Латвії, ст. 187 КК Литви, ст. 141 КК Нідерландів, ст. 288 КК Польщі, ст. 322-1 КК Франції (незлочинними визнаються лише ті випадки, коли було спричинено незначну шкоду), розд. 28 КК ФРН (цим розділом регламентована відповідальність за умисне знищення або пошкодження чужого майна, учиненого шляхом підпалу), ст. 1 гл. 12 КК Швеції тощо).

У зв'язку з наведеними вище положеннями виникає запитання: чому в розвинутих країнах Західної Європи кримінально караним визнається будь-який (крім очевидно малозначних) прояв умисного знищення або пошкодження чужого майна; у пострадянських країнах показник криміноутворюючого наслідку розгляданого діяння у вигляді «значної майнової шкоди» у середньому складає 16 760 грн, а вже в Україні – аж 220 250 грн? На нашу думку, жодних логічних обґрунтувань такої аномальної різниці між цими показниками немає й не може бути, що свідчить про необхідність зменшення відповідного показника до розміру «значної шкоди».

---

¹ Цей показник не є уніфікованим для всієї території Киргизії й у кожному її регіоні є іншим.

Уважаємо, що орієнтирами на шляху вдосконалення ст. 194 та ст. 270-1 КК України мають виступати показники «значної шкоди» саме як криміноутворюючої ознаки основних (статті 188-1, 192, 197-1 КК України), а не кваліфікованих складів (статті 185, 186, 189, 190) інших злочинів проти власності.

Однак, незважаючи на однакове розташування в системі Особливої частини КК України, у згаданих вище нормах установлені різні показники такої значної шкоди – якщо в статтях 188-1 та 197-1 значною визнається шкода, коли вона в 100 і більше разів перевищує НМДГ, то в ст. 192 цей показник складає 50 і більше разів; якщо ж у результаті обману або зловживання довірою було заподіяно майнову шкоду, яка в 100 і більше перевищує НМДГ, то відповідне діяння визнається таким, що спричинило майнову шкоду у великих розмірах (ч. 2 ст. 192 КК України).

Звичайно, з огляду на означену вище проблему довільності використаних в Особливій частині КК України кількісних (вартісних) критеріїв злочинності діянь, будь-який наш вибір не може вважатися повністю обґрунтованим. Та все ж, обираючи між двома вказаними вище варіантами, ми зупинилися на тому, що настання кримінальної відповідальності за діяння, передбачені статтями 194 та 270-1 КК України, має пов'язуватись із заподіянням майнової шкоди на суму, яка в 50 і більше разів перевищує НМДГ, – тобто розмірі, аналогічно передбаченому ст. 192 КК України. Роблячи такий «вибір», ми передусім урахувували дві обставини:

1) це **показник наявного в Україні розміру мінімальної заробітної плати** (на 01 січня 2018 року – це 3723 грн). На нашу думку, ураховуючи цей показник, злочинними мають визнаватися ті прояви умисного знищення або пошкодження майна (у т. ч. об'єктів ЖКГ), які спричинили майнову шкоду на суму, яка є приблизно рівною дванадцятимісячному (річному) показнику мінімальної заробітної плати, – тобто 44 000 (50 НМДГ), а не 88 000 грн (100 НМДГ);

2) незважаючи на зміну векторів зовнішньої політики, ми не могли не враховувати й відповідний **показник злочинності умисного знищення або пошкодження майна, передбачений у кримінальному законодавстві пострадянських країн**, розмір якого, нагадаємо, у перерахунку на національну валюту України в середньому склав 16 760 грн.

При цьому, аналізуючи відповідний іноземний досвід, ми звернули увагу на те, що показник «великого розміру» майнової шкоди зазвичай перевищує показник «значної шкоди» у 6-7 разів, а «особливо великого» – у 2-4 рази перевищує показник «великого розміру». Через це в статтях 194 та 270-1 КК України ми пропонуємо закріпити показник «великого» та «особливо великого розміру» майнової шкоди¹, аналогічний тому, який

---

¹ З урахуванням наших пропозицій, заподіяння майнової шкоди у великому розмірі має визнаватися кваліфікуючою, а в особливо великому розмірі – особливо кваліфікуючою ознакою умисного знищення або пошкодження майна (як і об'єктів ЖКГ), які мають бути закріплені в ч. 2 та новій ч. 3 ст. 194 КК України відповідно (у випадку з об'єктами – ч. 2 та ч. 3 ст. 270-1 КК України). Необхідність такого кроку була переконливо аргументована С.В. Незнайко [1, с. 12].

законодавець передбачив у пунктах 3 та 4 примітки до ст. 185 КК України для деяких інших злочинів проти власності, зокрема і злочину, передбаченого ст. 194 КК України (більше 250 та 600 НМДГ відповідно).

Висновки. Отже, за результатами проведеного дослідження, пропонуємо доповнити ст. 194 приміткою такого змісту: «у статтях 194 та 270-1 майнова шкода визнається значною, якщо вона в п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, у великому розмірі – така, що у двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, в особливо великому розмірі – така, що в шістьсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян». Видається, що ухвалення запропонованих нами змін сприятиме формуванню в Україні більш ефективного механізму кримінально-правової протидії як посяганням на майно взагалі, так і на об'єкти ЖКГ зокрема.

Використані джерела:

1. Незнайко С. В. Кримінально-правова характеристика умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства : дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2016. 251 с.
2. Статистична інформація про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за 2013 – грудень 2017 р. URL : <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 9-те видання, переробл. та доповн. Київ : Юридична думка, 2012. 1316 с.
4. Чубарев В. Л. Тяжесть преступного деяния : монография. Київ : Вища шк., 1992. 171 с.
5. Лунеев В. В. Преступность XX века: мировые, региональные и российские тенденции. Изд. 2-е, перераб. и доп. М. : Волтерс Клувер, 2005. 912 с.
6. Дудоров О. О. Злочинне використання інсайдерської інформації: аналіз законодавчих новел. *Вибрані праці з кримінального права* / пер. слово д-ра юрид. наук, проф. В. О. Навроцького. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2010. 952 с.
7. Хавронюк М. І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України. Київ : Істина, 2004. 504 с.
8. Модельный Уголовный Кодекс для государств-участников Содружества Независимых Государств. URL: <https://www.icrc.org/rus/assets/files/other/crim.pdf>.

Стаття надійшла до редколегії 12.03.2018

Мовчан Р.А. Имущественный ущерб как уголовнообразующий признак преступления, предусмотренного ст. 270-1 Уголовного кодекса Украины

В статье проведен анализ имущественного ущерба как признака объективной стороны состава преступления, предусмотренного ст. 270-1 УК Украины. На этой основе были разработаны научно обоснованные

рекомендации, направленные на совершенствование действующей редакции нормы об умышленном уничтожении или повреждении объектов ЖКХ.

Ключевые слова: уголовная ответственность, объекты ЖКХ, умышленное уничтожение или повреждение, имущественный ущерб.

Movchan R. Property Damage as a Criminal-forming Feature of a Crime Envisaged in the Article 270-1 of the Criminal Code of Ukraine

The article analyzes property damage as a sign of the objective part of the crime, provided by Art. 270-1 of the Criminal Code of Ukraine. On this basis, scientifically substantiated recommendations were developed, aimed at improving the current version of the norm of intentional destruction or damage to utility projects.

In particular, it was found that property damage as a consequence of the crime under investigation should be caused to a large extent, which, according to paragraph 2 of the note to Art. 270-1 of the Criminal Code of Ukraine is an amount that exceeds the non-taxable minimum income of citizens by 300 times or more.

It was proved that taking into account the declared aspirations of the legislator to increase responsibility for intentional destruction or damage to utility services through the addition of the Criminal Code of Ukraine by a special norm (Art. 270-1), it is illogical to consider the situation when in Art. 270-1 of the Criminal Code of Ukraine, damage is considered to be caused in large amounts, if direct losses amount to 300 times or more times the non-taxable minimum income of citizens, and in particularly large amounts - 1000 and more, but if qualification of the crime provided for in Art. 194 of the Criminal Code of Ukraine, similar indicators are much lower - 250 and 600 non-taxable minimum income of citizens, respectively. Taking into account the above, it is proposed to unify the relevant quantitative indices of property damage in the note to the Art. 194 of the Criminal Code of Ukraine.

It is revealed that in any Western Europe, any manifestation of intentional destruction or damage to someone else's property is recognized as criminal (except for obviously negligible); In the post-Soviet countries, the indicator of the crime-forming effect of the act in question in the form of "significant property damage" is on average 16,760 UAH, and in Ukraine - 220,250 UAH. Therefore, in order to form a more effective mechanism of criminal legal action in Ukraine as an encroachment on property in general, and on objects of housing and communal services, in particular, it is proposed to reduce the corresponding crime-forming indicator to the size of "significant damage" (50 non-taxable minimum income of citizens).

Keywords: criminal responsibility, objects of housing and communal services, intentional destruction or damage, property damage.

УДК 343.533

В. М. Панькевич

**КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА
РОЗГОЛОШЕННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ**

У статті здійснено кримінально-правову характеристику розголошення комерційної таємниці (ст. 232 Кримінального кодексу України). Розглянуто об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу злочину, що посягає на комерційну таємницю як об'єкт інтелектуальної власності. Унесено пропозиції щодо